

LÄROPLANEN FÖR FÖRSKOLEUNDERVISNINGEN PÅ SVENSKA I ESBO

LOKALA TEXTER FR.O.M. 1.8.2025

Innehåll

1. Den lokala läroplanen och utvecklande av den	3
2. Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål.....	5
2.1. Förpliktelser som styr förskoleundervisningen.....	5
2.2. Förskoleundervisningens uppdrag under lärtiden:	5
2.3. Värdegrunden	7
2.4. Synen på lärande.....	8
2.5. Mångsidig kompetens	8
3. Verksamhetskultur	10
3.1. Principer för utvecklande av verksamhetskulturen	10
3.2. Lärnämiljöer i förskoleundervisningen	12
3.3. Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna	13
4. Principer för förskoleundervisningen	17
4.1. Mångsidiga arbetssätt.....	17
4.2. Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet	17
4.3. Gemensamma mål för undervisningen förverkligas genom lärområden	19
4.4. Specifika frågor angående språk och kultur	20
5. Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen	22
5.1. Barnets rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen	22
5.2. Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande och gruppspecifika stödformer	24
5.3. Barnspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana.....	26
5.4. Samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen	28
5.5. Avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets stödbehov eller hälsotillstånd	29
6. ELEVVÅRD.....	30

1. Den lokala läroplanen och utvecklande av den

Läroplanen för förskoleundervisning på svenska i Esbo innefattar texter med grå bakgrund, som är direkta citat ur Grunderna för läroplanen för förskoleundervisningen 2014, samt lokala texter, som definierar de gemensamma riktlinjerna för förskoleundervisning på svenska i Esbo. Tillsammans bildar dessa texter den lokala planen för förskoleundervisning.

Läroplanen för förskoleundervisning på svenska i Esbo definierar gemensamma riktlinjer för och stödjer personalen i att planera, genomföra och utvärdera förskoleundervisningen som ordnas på svenska i Esbo i enlighet med de nationella Grunderna för förskoleundervisningens läroplan 2014. Alla som arbetar inom förskoleundervisningen ska verkställa denna plan samt följa övriga normer som reglerar arbetet. Hur läroplanen för förskoleundervisningen förverkligas inom förskoleundervisningen följs upp som en del av utvärderings- och utvecklingsarbetet inom resultatenheten Svenska bildningstjänster samt inom verksamhetsställena för förskoleundervisningen som en del av enheternas arbete. Planen utvecklas och uppdateras vid behov. Nämnden Svenska rum godkänner planen för förskoleundervisning på svenska i Esbo. Den finska nämnden för fostran och lärande godkänner planen för finskspråkig förskoleundervisning. Detta dokument gäller därmed enbart den svenskspråkiga förskoleundervisningen i Esbo.

Den kommunala läroplanen innehåller enhetsvisa läroplansdelar som förskolorna gör upp i enlighet med läroplansgrunderna och den kommunala läroplanen. De enhetsvisa delarna är i läroplanen markerade med rutor och godkänns av undervisningschefen. Förskolenheterna gör upp en läsårsplan på basen av läroplanen för förskoleundervisningen, som även den godkänns av undervisningschefen årligen.

I beredningsprocessen av läroplanen har samarbete med den finska småbarnspedagogiken och utbildningen ingått. Personalen, barnen och vårdnadshavarna har haft möjlighet att delta i arbetet på flera olika sätt. Representanter för social- och hälsovården har haft möjlighet att kommentera de kommunala texterna.

Planen för förskoleundervisning på svenska i Esbo kompletteras bland annat av följande planer: Plan för småbarnspedagogik, läroplanen för den grundläggande utbildningen, handbok för ordnande av stöd inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen, Esbo stads elev- och studerandevårdsplan med tillhörande bilagor, plan för likabehandling och jämställdhet, planen för att främja barns och ungas välfärd och säkerhetsanvisningar för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

I förskoleundervisningen på svenska i Esbo flyttas de enhetsvisa preciseringar som starkt stödjer genomförandet av förskoleundervisningen från läsårsplanen in i den enhetsvisa läroplanen. På det sättet har läraren och den övriga personalen lättare att beakta dom då de planerar, genomför och utvärderar sitt och barngruppens arbete.

Läroplanen för förskoleundervisning på svenska i Esbo görs i elektroniskt format och publiceras i tjänsten eGrunder.

2. Förskoleundervisningens uppdrag och allmänna mål

2.1. Förpliktelser som styr förskoleundervisningen

I den svenskspråkiga förskoleundervisningen får barnet ta del av kvalitativ, trygg, inkluderande och inspirerande förskoleundervisning på svenska. Den svenskspråkiga verksamheten har en särskild uppgift i att värna om det svenska språket samt erbjuda möjlighet för barnen att uppleva och växa i den finlandssvenska kulturen och traditionen. Verksamheten i de svenska enheterna ska ordnas så att två- och flerspråkighet beaktas. Barn ska oberoende av sin språkliga och kulturella bakgrund ges förutsättningar att i en svenskspråkig miljö utveckla och förstärka sin språkliga och kulturella identitet i ett mångkulturellt samhälle.

All förskoleundervisning på svenska i Esbo är kommunal, anordnas i daghemmen och leds av daghemsföreståndarna, vars titel i Esbo är ledare inom småbarnspedagogik. Den avgiftsfria förskoleundervisningen omfattar i Esbo 760 h och anordnas vardagar kl. 9-13 under läsåret. Måltider, utevistelse m.m. ingår i förskoleundervisningen. Då förskoleundervisningen anordnas inom småbarnspedagogik ska också lag om småbarnspedagogik och förordningen om småbarnspedagogik tillämpas. Om barnet deltar i kompletterande småbarnspedagogik ska dagen vara enhetlig ur barnets perspektiv. I Esbo ordnas kompletterande småbarnspedagogik huvudsakligen i samma grupp som förskoleundervisningen.

Enligt lagen om den grundläggande utbildningen är förskoleundervisningen obligatorisk för barnen. Vårdnadshavaren ska se till att barnen deltar i förskoleundervisningen eller annan verksamhet genom vilken målen för förskoleundervisningen uppnås. Då barnet har inlett förskoleundervisningen är utgångspunkten att barnet deltar i all verksamhet. Vårdnadshavaren och personalen som medverkar i anordnandet av förskoleundervisningen bär gemensamt ansvar för att barnen regelbundet deltar i förskoleundervisningen. Personalen följer kontinuerligt upp barnets närvaro i förskolan. Om oro för barnets frånvaro uppstår följer personalen Esbo stads gemensamma riktlinjer för ingripande vid frånvaro i förskoleundervisningen.

2.2. Förskoleundervisningens uppdrag under lärtiden:

Förskoleundervisningen på svenska i Esbo ska ordnas så att förutsättningarna för alla barns utveckling, lärande och välbefinnande är så gynnsamma som möjligt. Barnens nyfikenhet och glädje att lära sig stimuleras, och de får stöd för sin egen utveckling. Både gruppens och barnens individuella styrkor samt behov som finns i gemenskapen beaktas då förskoleundervisningen ordnas. I verksamheten betonas lek och gemensamma positiva läroupplevelser.

Samarbete mellan förskoleundervisningens enheter i Esbo främjar en jämlik förskoleundervisning. Ett aktivt samarbete mellan småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen skapar kontinuitet i barnets lärtid.

2.2.1 Plan för barnets lärande i förskoleundervisningen

I förskoleundervisningen på svenska i Esbo görs en plan för barnets lärande i förskoleundervisningen upp individuellt för varje barn som stöd för planering, genomförande och utvärdering av förskoleundervisningen. I Esbo används en gemensam stomme för planen. Ifall barnet deltar i kompletterande småbarnspedagogik ingår barnets plan för småbarnspedagogik i planen för barnets lärande i förskoleundervisningen. I planen ingår även en eventuell plan för genomförande av barnspecifikt stöd som görs upp för barn som är i behov av barnspecifika stödåtgärder.

Plan för barnets lärande i förskoleundervisningen tar vara på barnets intressen och önskemål, vårdnadshavarens kunskap om barnet och personalens iakttagelser om barnet i förskoleundervisningen. I plan för barnets lärande i förskoleundervisningen lyfts speciellt fram barnets styrkor, det barnet redan kan och de positiva resurser barnet har. I planen lyfts även fram barnets eventuella behov av stöd. Åtgärderna för att uppnå de individuella mål som ställs upp för barnet ska beskriva hur man med den pedagogiska verksamheten och lärmiljöerna stöder barnets utveckling, lärande och välbefinnande.

Plan för barnets lärande i förskoleundervisningen görs upp på hösten i samarbete med barnets vårdnadshavare. Vid behov kan även en speciallärare inom småbarnspedagogik delta i beredningen av planen då det gäller ett barn som har behov av stöd. Som stöd för uppgörande av plan för barnets lärande i förskoleundervisningen behöver personalen kunskaper om barns olika utvecklingsskeden samt dokumentation av observationer och uppföljning av barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Personalen använder bl.a. det språkliga observationsschemat som stöd för uppgörandet av planen. I planen beskrivs även barnets eventuella behov av barnspecifikt stöd och genomförande av stödet (se närmare kap. 5.3). Uppgifter från en eventuell plan för läkemedelsbehandling antecknas i planen i enlighet med gemensamt överenskomna anvisningar. Barnets plan från småbarnspedagogiken och andra dokument som gjorts upp som stöd för barnet beaktas vid uppgörandet av plan för barnets lärande i förskoleundervisningen i enlighet med anvisningarna om dataöverföring vid övergångsskedena (se närmare kap. 3.3, *Samarbete vid övergångsskedena*). Syftet är skapa kontinuitet mellan verksamheten inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

På våren utvärderas planen för barnets lärande i förskoleundervisningen tillsammans med barnets vårdnadshavare. Uppföljningen och utvärderingen antecknas i planen. Barnets delaktighet ska beaktas då mål ställs upp i barnets plan och när planen utvärderas.

2.3 Värdegrunden

Värdegrunden i förskoleundervisningen i Esbo bygger på de värden som finns beskrivna i de nationella grunderna för läroplanen för förskoleundervisningen samt på värden för Esbo stad som stadsfullmäktige beslutat om. Inkluderande värderingar och verksamhetssätt lägger grunden till all förskoleundervisning i Esbo.

Esbo är invånar- och kundorienterad. I Esbo är det viktigt att det går bra i vardagen. De bästa resurserna i Esbo är invånarna, sammanslutningarna och företagen. Aktiva invånare och partnerskap garanterar resultatrika tjänster efter invånarnas behov.

Barnen, vårdnadshavare och personal fungerar tillsammans så att varje barn har bästa möjliga förutsättningar att växa, utvecklas och lära sig. Barn, vårdnadshavare och samarbetspartners är aktiva i att bygga upp förskoledagen tillsammans. Barnets lärtig från småbarnspedagogik och förskolan till den grundläggande utbildningen och vidare till andra stadiet byggs upp med barnet som utgångspunkt.

Personalen inom förskoleundervisningen är initiativtagande i att bygga upp samarbete med vårdnadshavarna. Med vårdnadshavarna diskuteras regelbundet om barnens utveckling, lärande och välbefinnande. Barnen är aktiva aktörer och också med dem diskuteras verksamheten och lärande.

Esbo är en ansvarig föregångare. Esbo är fördomsfri, kreativ och öppen, ifrågasätter det rådande och har mod att göra saker annorlunda. Esbo utnyttjar forskning och internationell erfarenhet, utför försök och tål också att dessa misslyckas. Utvecklingen av Esbo är socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar.

Vi är fördomsfria, kreativa och öppna för nya förfaringssätt. Vi använder forskningsresultat och erfarenheter av utvecklingsprojekt för att utveckla verksamheten. Vi undersöker och utvecklar aktivt vår egen verksamhet och lär oss av varandra. Vi vill utnyttja innovativa arbetssätt och redskap. Vi utvecklar speciellt nya digitala lärmiljöer, som möjliggör lärande oberoende tid och plats.

Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är både ett mål för fostran och en princip som styr all verksamhet. Barnen handleds att göra medvetna val ur ett hållbart perspektiv.

Barnets ses som en aktiv och kompetent individ som har lust och förmåga att fungera i interaktion med andra. Läraren söker tillsammans med barnen för dem naturliga sätt att arbeta och lära sig samt utvecklar sin undervisning för att motsvara dessa.

Esbo är rättvis. Vi handlar öppet, rättvist, jämlikt, jämställt, humant och tolerant.

I förskoleundervisningen bemöts alla med respekt. I gemenskapen skapas en gemensam uppfattning om respektfullt bemötande. Genom att vara rättvisa och positiva fungerar de vuxna som goda förebilder för barnen.

Alla barn och deras familjer har samma rättigheter, skyldigheter och lika värde. Barnen växer och utvecklas i en psykiskt och fysiskt trygg miljö, där var och en har möjligheter att lära sig och att lyckas. Tanken om barnets bästa styr verksamheten.

Värdegrunden diskuteras regelbundet i förskolan. Via diskussioner skapas en gemensam syn på hur värdegrunden tillämpas i praktiken.

2.4. Synen på lärande

Beskrivningen av synen på lärande i grunderna för planen för förskoleundervisning kompletteras i Esbo med ett perspektiv av positiv pedagogik. Genom att identifiera och utnyttja de styrkor barnen har, förstärks barnens tro på sin egen förmåga. Uppmuntrande handledning och respons ökar barnens tro på sina egna möjligheter samt främjar intresset och viljan att lära sig.

2.5 Mångsidig kompetens

Grunden för mångsidig kompetens läggs redan i småbarnspedagogik och förskoleundervisningen. Utvecklingen fortsätter systematiskt genom hela den grundläggande utbildningen vidare till andra stadiet. Förutsättningarna för utveckling av mångsidig kompetens stärks i takt med att barnen utvecklas.

Mångsidig kompetens är inom förskoleundervisningen beskrivet utifrån sex kompetenser som har flera beröringspunkter med varandra. Förskoleundervisningen på svenska i Esbo betonar särskilt att den digitala kompetensen är starkt anknuten till de övriga fem kompetenserna.

I planeringen av undervisningen ska läraren alltid se till att undervisningen kommer att främja utveckling av mångsidig kompetens hos barnen. Under förskoleåret följer läraren upp utvecklingen av mångsidig kompetens hos varje barn. En stomme för att beakta de olika kompetensområdena i planeringen har utformats som bilaga till läroplanen. I planen för barnets lärande i förskoleundervisningen beaktas även olika delområden inom mångsidig kompetens.

Vardagskompetens

Hållbar utveckling är både mål för fostran samt ett förfaringssätt inom förskoleundervisningen på svenska i Esbo. I småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen sätts grund för ekosocialmedvetenhet, vilket innebär förståelse av att det finns ett samband mellan människans välmående, ekonomi och miljö. För barn i förskolan ska fostran till en hållbar livsstil förverkligas på ett sätt som beaktar ålder och utvecklingsnivå. I förskolan handlar detta om mycket konkreta saker t.ex. som att bry sig om sina vänner, bekanta sig med sin närmiljö och öva hållbara vardagsrutiner. Genom att barnen får insyn i att deras egna val har betydelse och att de själva har möjlighet att påverka, kan de växa upp till ansvarsfulla medborgare

Digital kompetens

Centralt i förskoleundervisningen på svenska i Esbo inom kompetensområdet digital kompetens är att säkra barnens utveckling av för framtiden viktiga kompetenser som berör digitalisering. Genom kreativ, skapande och utforskande lek främjas barnens digitala kompetens, programmeringskunnande och medieläskunnighet på ett tryggt och åldersanpassat sätt.

3. Verksamhetskultur

3.1 Principer för utvecklande av verksamhetskulturen

Värdegrunden, synen på lärande och målen för förskoleundervisningen konkretiseras i verksamhetskulturen. Alla i personalen ska främja en verksamhetskultur i enlighet med riktlinjerna i den lokala läroplanen för förskoleundervisning. Verksamhetskulturen byggs upp så att den konsekvent stöder förverkligandet av kvalitativ pedagogik. Undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningar för lärande utgör en central del av verksamhetskulturen.

Verksamhetskulturen ska vara sådan att den främjar dialog, samarbete, gemensamt ansvarstagande, jämlikhet och delaktighet mellan alla som är del av vardagen i förskoleundervisningen. Dagliga möten karaktäriseras av ömsesidig respekt för och vänligt bemötande av varandra. Gemenskapens mångfald ses som en styrka. Varje medlem i gemenskapen har rätt till att aktivt delta i den gemensamma undervisningen utgående från sina egna förutsättningar, att bli bekräftad för den de är, att känna sig som en värdefull del av gruppen samt att få det stöd hen behöver för att kunna delta i verksamheten. Att främja hållbar utveckling genomsyrar hela förskoleundervisningen.

Förskoleundervisningen och de undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande planeras och genomförs så att den beaktar varje barns unika behov, styrkor och intressen samt ger varje barn upplevelsen av att vara en värdefull och likvärdig del av gruppen. Personalen stöder och uppmuntrar barnen att vara delaktiga i verksamheten och säkerställer att varje barn dagligen får positiva lärupplevelser tillsammans med de andra barnen.

Förfaringssätt för att främja likabehandling och jämställdhet beskrivs närmare i planen om likabehandling och jämställdhet.

Begreppet likabehandling innebär att alla människor har samma värde och behandlas jämlikt. Alla barn ska bekräftas för den de är, och inte för vad de gör, hur de ser ut eller vilket kön, kultur eller grupp de tillhör. Barnet ges möjligheter att utveckla sin egen, unika personlighet. Genom att bekräfta barnet som den person det är, stärks barnets självkänsla och den egna identiteten.

Jämställdhet handlar om jämlikhet mellan könen. Inom förskoleundervisningen ges alla barn samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Det handlar om att låta barnet utforska, pröva och utvecklas till sin fulla potential. Barnet ska få hjälp med att utveckla en god självkänsla och inte begränsas av förväntningar om hur man ska vara, oavsett kön.

Alla som arbetar i enheten bär ansvar för barnens utveckling, lärande och välbefinnande i gemenskapen. Personalen samarbetar kring att planera och genomföra sådana undervisningsarrangemang som stöder alla barns förutsättningar till att delta, lära sig och vara delaktiga i förskoleundervisningen. Alla i som arbetar i enheten förbinder sig till att arbeta i enlighet med inkluderande principer. Tillsammans i enheten funderar man över vilka värderingar,

attityder och föreställningar som finns i enheten och hur dessa främjar utvecklingen av en inkluderande verksamhetskultur. Det är viktigt att varje medlem i gemenskapen är medveten om hur egna värderingar, attityder och handlingar påverkar den gemensamma verksamhetskulturen.

Ledaren för småbarnspedagogik ansvarar för att leda förskolans verksamhetskultur och leder arbetet med planering, genomförande, uppföljning, bedömning och utveckling av undervisningsarrangemang som stödjer förutsättningarna för lärande. Alla i förskolan behöver samarbeta och ha tillräcklig kompetens för att genomföra och utveckla undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande. Ledaren leder kompetensutvecklingen i sin enhet i enlighet med personalens kompetens och aktuella behov som uppstår.

Under ledning av ledaren diskuterar och utvärderar personalen inom förskoleundervisningen verksamhetskulturen och undervisningsarrangemangen i den egna enheten. Tillsammans skapas en gemensam syn och förståelse om hurdan verksamhetskulturen är, hurdana undervisningsarrangemang som är ändamålsenliga för att stöda barnens utveckling, lärande och välbefinnande i gruppen, hur inkluderande förskoleundervisning förverkligas i den egna gruppen och enheten samt mot vilken riktning verksamhetskulturen kan utvecklas för att bättre stöda förverkligande av målen för förskoleundervisning.

Barnet som delaktig aktör i sitt eget liv

Barnen är delaktiga i alla situationer i vardagen. Barnets förmåga att delta och påverka är en del av den mångsidiga kompetensen hos barnen och utvecklingen av denna förmåga stöds i förskoleundervisningen. Speciell uppmärksamhet ska fästas vid barnens möjligheter att påverka det egna arbetet, den pedagogiska verksamheten, arbetssätt och lärmiljön. Barnen deltar utgående från egna förutsättningar i planering och utvärdering av den dagliga verksamheten men också gällande sitt eget lärande. Barnens egen självvärdering stöder barnen i att börja iaktta sitt beteende, sitt arbete och sitt lärande. Samtidigt övar barnet på att strukturera och planera sitt arbete. Barnen ska också tillsammans med personalen utvärdera hur väl de lyckats i sina gemensamma uppgifter.

Barnens tidigare erfarenheter, intressen och idéer är utgångspunkten då förskoleundervisningen planeras. Personalens ansvar är att beakta att alla barn är delaktiga och har möjlighet att påverka frågor som gäller dem och förskoleundervisningen. Inom givna ramar ges barnet möjlighet att göra egna val och uppleva vad det innebär att vara delaktig i gemensamt beslutsfattande. Genom att främja delaktighet i förskoleundervisningen övar barnet sig på att lyssna och samarbeta med andra, kompromissa och ta hänsyn till andra. Att upptäcka att den egna åsikten är viktig är centralt för barnets känsla av delaktighet. Att barnet har en känsla av delaktighet innebär också att barnet blir bekräftat och känner sig inkluderad i gemenskapen.

Välbefinnande och trygg vardag

I förskoleundervisningen följs Rekommendationer för fysisk aktivitet under de första åren 2016: Glädje, lek och gemensamma aktiviteter (UKM 2016:21) och i verksamheten betonas betydelsen av rörelse för barnets utveckling, lärande och välbefinnande.

Inom förskoleundervisningen övar barnen sociala färdigheter, självreglering, att reglera känslor samt att fungera i interaktion med andra. Inom varje förskolegrupp väljs en metod som stöder personalen i att målmedvetet utveckla dessa färdigheter. Målmedveten utveckling av barnens sociala färdigheter kräver att hela personalen förbinder sig till att följa den valda metoden, delar samma värdegrund samt följer gemensamma överenskommelserna om regler och riktlinjer. Personalens uppgift är att observera och stöda interaktionen och leken samt gruppdynamiken i förskolegruppen.

Personalen är aktivt närvarande i alla situationer och fungerar som förebild för barnen gällande positivt samspel med andra människor. För att förebygga mobbning, trakasserier, våld och diskriminering behövs därutöver en positiv och uppmuntrande verksamhetskultur där barnen får beröm och personalen ser det goda i barnen. Ett fungerande samarbete med vårdnadshavarna främjar det förebyggande arbetet och underlättar vid behov utredning av mobbning, trakasserier, våld och diskriminering. En noggrannare beskrivning om hur personalen ingriper vid mobbning, våld, trakasserier och diskriminering och hur de följer upp att åtgärderna genomförs finns i planen "Stark gemenskap tillsammans" som är gemensam för småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen i Esbo. Förskolans enhetsvisa åtgärder beskrivs i läsårsplanen.

Förskolans verksamhetsidé som konkretisar principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen: Skriv text här
--

3.2. Lärmiljöer i förskoleundervisningen

Lärmiljöerna i förskoleundervisningen är föränderliga, inspirerande och tillåtande. De möjliggör verksamhet av olika slag både enskilt och i grupp. Då lärmiljöerna utformas beaktas barnets intressen och behov. För att synliggöra barnens lärande deltar barnen i att planera och att utforma lärmiljöer också i praktiken.

Lärmiljöerna, däribland material och olika redskap är tillgängliga för barnen. Med hjälp av virtuella och digitala lösningar samt samarbete med olika aktörer är det möjligt att utvidga lärmiljön. Digitala

verktyg, applikationer och miljöer används som en naturlig del av den pedagogiska verksamheten. Lärmiljöerna har inslag av den finlandssvenska kulturen, naturen och hembygden samt inslag som stödjer barnens språkutveckling och förstärker barnens kunskaper i svenska.

Innehållen på verksamhetsmodellen KULPS tre stigar (kultur-, biblioteks-, och motionsstigen) är utvalda för att kunna användas för att nå målen för mångsidig kompetens och för att skapa nya lärmiljöer och lärandesituationer. KULPS främjar möjligheten för barn i förskoleundervisningen att få ta del av kultur- och idrottsupplevelser genom att erbjuda dem gratis under förskoledagen och som en del av undervisningen.

3.3. Samarbete i förskoleundervisningen och vid övergångarna

Personalen inom förskoleundervisningen samt övriga sakkunniga, som arbetar med barnen och deras vårdnadshavare, bildar en mångprofessionell fostringsgemenskap. Det betyder att vars och ens kunskande och erfarenheter förenas för att skapa de bästa förutsättningarna för att främja barnens utveckling, lärande och välbefinnande. Undervisningen präglas av ett mångsidigt och målmedvetet samarbete med olika aktörer, både inom staden och med övriga samarbetspartners. Förskoleenheten utvärderar samarbetet inom förskoleundervisningen, samarbetet med vårdnadshavarna samt samarbetet vid övergångarna som en del av självvärderingen.

Samarbete inom förskoleundervisningen

Inom förskoleundervisningen arbetar personer med olika yrkesroller. Uppgifter och ansvar i arbetet varierar mellan de olika yrkesgrupperna, men alla som arbetar i förskolan har ansvar för alla barn i gemenskapen och ska värna för utveckling, lärande och välbefinnande. Detta förverkligas genom att fostringsgemenskapen sörjer för, följer upp och utvärderar välbefinnandet och lärandet i hela förskolan, i enskilda grupper samt hos det enskilda barnet.

Alla som arbetar i förskolan deltar i enhetens läroplansarbete och i andra pedagogiska diskussioner för att skapa en gemensam förståelse om förskolans mål och för att implementera läroplanens innehåll i vardagen. Under ledning av ledaren för småbarnspedagogik utvärderas och utvecklas enhetens verksamhet och verksamhetskultur samt klargörs grunduppgifter och strukturer för samarbete. Dessa är inte statiska utan lever i tiden utgående från rådande omständigheter. Var och en har ansvar att bidra till det gemensamma arbetet samt att följa de gemensamma riktlinjerna.

Personalen samarbetar enligt behov med personalen inom välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster för att stödja barnens utveckling, lärande och välbefinnande.

Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning

Sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning (SFN) är en verksamhetsform där förskolan och årskurs 1 och eventuellt årskurs 2 utgör en helhet. Inom denna helhet samarbetar personalen inom förskoleundervisningen och nybörjarundervisningens lärare. Detta möjliggör arbete med åldersblandade barngrupper under en längre tidsperiod och utbyte av pedagogisk kompetens.

Genom den sammanhållna förskole- och nybörjarundervisningen erbjuds barnet arbete utgående från egen utvecklingsnivå, oavsett ålder. På detta vis skapas en miljö som gynnar alla barn och där de enskilda individerna stöder varandra på olika sätt. Undervisningen planeras så att alla barn ska ges möjlighet att vara delaktiga och få positiva lärupplevelser. Fördelen med den sammanhållna undervisningen är att den binder samman övergången från förskolan till nybörjarundervisningen för att ge barnet en trygg miljö.

Samarbete med vårdnadshavarna

Vårdnadshavarna har i första hand ansvar för barnets fostran. De känner sitt barn bäst. Personalens roll är att stöda vårdnadshavarna i fostringsuppgiften med sin professionalitet och sina insikter i barnets fostran. Personalen ansvarar för att skapa och upprätthålla en fostrande gemenskap. Öppenhet, ömsesidigt förtroende och respekt är grunden för ett konstruktivt samarbete. Vårdnadshavares delaktighet i förskoleundervisningen möjliggörs genom att personalen är lyhörd för vårdnadshavares tankar och åsikter. En god fostringsgemenskap gynnar även barnets delaktighet.

Personalen diskuterar med vårdnadshavarna om hur fostringsgemenskapen ska organiseras på ett sätt som båda parterna är överens om. Fungerande kommunikation i form av daglig kontakt, telefonsamtal, samtal kring plan för barnets lärande i förskoleundervisningen, föräldrakvällar och olika evenemang är en naturlig del av vardagen. Kommunikationen med vårdnadshavarna sker både muntligt och skriftligt. Barnets vårdnadshavare har rätt till två träffar per läsår kring barnets plan för lärande i förskoleundervisningen med barnets lärare i förskoleundervisningen. Vid eventuella meningsskiljaktigheter mellan personal och vårdnadshavare diskuteras ärendet mellan de parter som är berörda. Informationen till vårdnadshavarna och olika centrala dokument finns tillgängliga på undervisningsspråket.

Under början av höstterminen arrangeras en föräldrakväll där läroplanen för förskoleundervisningen och förskolans verksamhetskultur presenteras. Vårdnadshavare informeras om hur uppgifter som gäller det egna barnet hanteras, hur information erhålls och överförs, samt om frågor i anslutning till sekretess. Därtill finns information om läsårsplanens innehåll, samt elevvård och dess förfaringssätt i förskolan tillgängligt för vårdnadshavarna.

Personalen diskuterar regelbundet med vårdnadshavare om undervisningen och om barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Vårdnadshavarna erbjuds tillfällen att diskutera sitt barns utveckling och framsteg då planen för barnets lärande i förskoleundervisningen görs upp och följs upp. I samband med diskussionen informeras vårdnadshavare om sina egna och barnets samt personalens rättigheter och skyldigheter i förskoleundervisningen. Behovet av barnspecifika stödåtgärder bedöms även i samarbete med barnets vårdnadshavare (se närmare kap.5.4).

För att stödja språkutveckling hos barnet diskuterar personalen med barnets vårdnadshavare om barnets språkutveckling utgående ifrån de språkliga observationerna. I samarbete med vårdnadshavare diskuteras hur barnets språk kan stimuleras och stödas både hemma och i förskolan.

Vårdnadshavare har möjlighet att delta i undervisningen. Med tanke på barnet och undervisningen är det bra att vårdnadshavare kommer överens med personalen om en lämplig tidpunkt. Vårdnadshavarna erbjuds möjlighet att vara delaktiga i att ställa upp mål för, planera och utvärdera det fostrande arbetet i förskolan. I samarbetet med vårdnadshavarna skapas även möjligheter till diskussion vårdnadshavarna emellan. Utöver befintliga strukturer för samarbetet utvecklar förskolorna nya samarbetsformer som stödjer dialogen med hemmet.

Samarbete vid övergångsskedena

Ett smidigt samarbete vid övergångsskedena är centralt för att skapa kontinuitet i barnets lärtig.

Då barnet flyttar över till förskoleundervisningen/grundläggande utbildningen eller byter förskolegrupp/enhet följs Esbos gemensamma anvisningar för dataöverföring, t.ex. gällande överföring av information i barnets plan för småbarnspedagogik och plan för barnets lärande i förskoleundervisningen. Ledaren ansvarar för informationsöverföringen vid övergångarna.

När barnet byter förskolegrupp/enhet eller flyttar över till förskolan/skolan i Esbo får barnet och vårdnadshavarna information om den nya förskolan/skolan och dess mål, uppdrag och förfaringssätt. Barnet och vårdnadshavarna erbjuds även möjlighet att besöka den nya förskolan/skolan i förväg.

Vid övergångarna samarbetar personalen i barnets nuvarande enhet och personalen i den nya enheten/gruppen/skolan i Esbo genom att föra gemensamma diskussioner om pedagogiken i respektive enhet/skola.

Samarbetet och informationsöverföringen vid övergångsskedena då barnet är i behov av stöd beskrivs närmare i kapitel 5.1.

I vår förskola förverkligas sammanhållen förskole- och nybörjarundervisning på följande sätt:

Skriv text här

I vår förskola förverkligas samarbete med vårdnadshavarna på följande sätt: Skriv text här

I vår förskola förverkligas samarbete vid övergångsskedena på följande sätt: Skriv text här

4. Principer för förskoleundervisningen

4.1 Mångsidiga arbetssätt

Förskoleundervisningen är enhetlig och helhetsskapande. Lek och andra arbetssätt som är upplevelsebaserade och aktiverande betonas i planering av undervisningen. I förskolan arbetar barnen mångsidigt i grupper av olika sammansättningar och storlekar.

Läraren ansvarar för att välja arbetssätt som är mångsidiga och beaktar barnens behov. Under förskoleundervisningen övar barnen även att använda sig av olika arbetssätt i olika sammanhang. Läraren vägleder barnen att finna sätt som lämpar sig för situationen. Barnen får experimentera och pröva olika arbetssätt på ett tryggt sätt. Mångsidiga arbetssätt ger möjligheter för barnen att lära sig på sätt som lämpar sig för dem och ger samtidigt redskap för läraren att iaktta och följa upp barnets lärande. Att differentiera undervisningen på basen av barnets behov, kunskap och intresse är det främsta sättet att beakta skillnader mellan barnen.

Handledning ingår i all undervisning. Förskoleundervisningens personal finns till för barnen och är alltid aktivt närvarande i barnens aktiviteter och lärande. Personalen ger regelbunden, uppmuntrande respons till barnen. Responsen ska anknyta till barnens styrkor och på ett respektfullt sätt lyfta fram barnets utvecklingsområden.

4.2 Utvärdering som stöd för undervisningen och lärandet

Uppföljning av barnets utveckling, lärande och välbefinnande

Uppföljning av barnets utveckling, lärande och välbefinnande samt planering av förskoleundervisningen baserar sig på systematisk observation och dokumentation i olika situationer. Personalen planerar tillsammans hur observationsstunder och spontana iakttagelser dokumenteras samt hur dokumentationen sparas och används. I dokumentationen används mångsidiga metoder som t.ex. personalens anteckningar och iakttagelser av barnet, barnets egna produkter, diskussioner med barnet, foton, språkliga observationsscheman samt plan för barnets lärande för förskoleundervisningen. Även barnens egna erfarenheter dokumenteras.

Personalen observerar barnets språk för att kunna beakta barnets individuella språkliga behov i undervisningen. För alla barn i förskolan används det språkliga observationsschemat. Det språkliga observationsschemat används som stöd i uppgörande av plan för barnets lärande i förskoleundervisningen och i planering av förskoleundervisningen.

Personalen diskuterar med barnet i olika skeden av lärprocessen för att göra barnet medvetet om sitt eget lärande och hjälpa barnet att utveckla en positiv uppfattning om sig själv som en lärande individ. Dokumentation som gjorts under processen används för att synliggöra lärandet. I självvärderingen används metoder som lämpar sig för barnet, utgående ifrån barnets kunskaper och förutsättningar. Med hjälp av självvärdering stöds barnen i att börja iaktta sitt beteende, sitt arbete och sitt lärande. Samtidigt övar de att strukturera och planera sitt arbete. Självvärderingen ger barnen möjlighet att påverka det egna lärandet. Barnen ska också tillsammans med personalen utvärdera hur väl de lyckats i sina gemensamma uppgifter.

Dokumentationen används också som grund för diskussioner om barnets utveckling, lärande och välbefinnande med vårdnadshavare med syfte att öka deras förståelse om barnet i förskolan.

I slutet av förskoleåret får varje barn ett intyg över att de har deltagit i förskoleundervisning. För förskoleundervisningen på svenska i Esbo finns en gemensam modell för intyget. I intyget framkommer barnets namn och personbeteckning, vem som ordnat förskoleundervisningen, daghemmets namn och datum samt en beskrivning av förskoleundervisningen.

I vår förskola använder vi följande metoder för uppföljning av barnets utveckling, lärande och välbefinnande: Skriv text här

I vår förskola använder vi följande metoder för barnens självvärdering: Skriv text här

I vår förskola använder vi följande metoder för att tillsammans med barnen utvärdera deras gemensamma uppgifter: Skriv text här

Utvärdering och utveckling av förskoleundervisningen

Med utvärdering stöds utvecklingen av förskoleundervisningen. Läroplanens mål, innehåll och riktlinjer för förskoleundervisningen utgör grunden för utvärdering. Utvärdering planeras och genomförs kontinuerligt och systematiskt med hjälp av mångsidiga metoder. Utvärderingen baserar sig på modellen för fortlöpande förbättring. Med hjälp av fortlöpande förbättring är det möjligt att ingripa i missförhållanden som upptäcks, men också ytterligare förstärka befintliga styrkor. Utvärdering sker på olika nivåer; nationellt, inom kommunen, inom resultatenheten samt inom förskoleenheten som självvärdering. Resultaten och tolkningar av dem diskuteras och används för att fortlöpande förbättra kvaliteten i förskoleundervisningen. Uppföljning och utvärdering av den enhetsvisa läsårsplanen hör även till förskolans utvecklingsarbete.

Självvärdering ingår i utvärderingens helhet och innebär systematisk granskning, utvärdering och utveckling av den egna insatsen som en del av arbetet i vardagen. Med hjälp av regelbunden

självvärdering får personalen möjlighet att med jämna mellanrum stanna upp och utvärdera sitt arbete. Att utveckla verksamheten är ett gemensamt ansvar för alla anställda. Centralt är den verksamhet som barnen berörs av och fokus ligger på det som personalen själv kan påverka. Som en del av förskolans självvärdering erbjuds också barnen och vårdnadshavare möjligheter att delta i utvärdering både under läsåret och i slutet av det.

Åtminstone följande delområden ska ingå i självvärderingen:

- hur mångsidig kompetens främjas
- övergångar mellan småbarnspedagogik och förskoleundervisning samt förskoleundervisning och skola
- verksamhetskultur och verksamhetsstrukturerna
- arbetssätt och lärmiljöer
- samarbetsformerna med vårdnadshavare, inom förskoleundervisningen och med andra parter

Gemensamma målen för utveckling definieras i läsårsplanen. Hur målen uppnåtts rapporteras i följande års läsårsplan.

Inom förskoleundervisningen på svenska i Esbo används kvalitetsutvecklingssystemet Valssi som en central del av självvärderingen. Valssi har utvecklats av nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) och utvärderingsprocessen i tre steg grundar sig på enkätverktyg och diskussionsfrågor.

I vår förskola använder vi följande metoder för självvärdering utöver Valssi:

Skriv text här

I vår förskola används resultat ur olika utvärderingar på följande sätt för att utveckla förskoleundervisningen: Skriv text här

4.3 Gemensamma mål för undervisningen förverkligas genom lärområden

Läraren ska ha kunnande om de olika lärområdena för att kunna planera målinriktad undervisning och ändamålsenliga helheter som beaktar de olika lärområdena. Lärområdena ger läraren ramar för hurdana erfarenheter, situationer och miljöer hen kan söka, omarbета och erbjuda för barnen.

Lärmiljön omformas och arbetssätten väljs så att målen för undervisningen kan uppnås. Utvärdering av verksamheten samt systematisk uppföljning av barnens utveckling, lärande och välbefinnande utgör en grund för planering av undervisningen och för dess genomförande. Om ett barn som deltar i utöver förskoleundervisningen i kompletterande småbarnspedagogik, ska barnets dag utgöra en helhet.

Undervisningen och de undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande utgår från barnets behov och bygger på de erfarenheter och kunskaper barnet redan har samt beaktar barnets intressen. Planer för barnens lärande i förskoleundervisningen ska således beaktas i planeringen och genomförandet av förskoleundervisningen.

Förskoleundervisningen ska till sin struktur, sitt innehåll och sina arbetsformer vara sådan att den ger möjligheter för rofylldt arbete samt att leka och lära sig tillsammans med andra barn. Undervisningen ska erbjuda möjligheter till kreativitet, lustfyllt lärande, utevistelse samt lugn och ro. I valet av arbetssätt beaktas barngruppen som helhet i förhållande till barns individuella förutsättningar att inhämta kunskap och fungera.

Undervisningen byggs upp så att den stimulerar och berikar alla barns språkliga färdigheter inom olika lärområden. Att stärka och utveckla barnens språkliga förutsättningar beaktas i planering och genomförande av all verksamhet i förskolan.

Barnets språk utvecklas i samtal och samspel med personalen och de andra barnen. I undervisningen ska barnet få tid och rum att på ett mångsidigt sätt använda och vidareutveckla sina individuella språkliga färdigheter genom samtal med utgångspunkt i barnets egna upplevelser och erfarenheter. Barn ska ges möjligheter att utveckla ett rikt och nyanserat språk samt förmåga att kommunicera med andra och uttrycka sig. Personalen skapar ständigt tillfällen och tar tillvara situationer där barnen kan samtala och utveckla sin språkliga förmåga.

I all verksamhet ska den vuxna ständigt iaktta sitt eget språkbruk och aktivt arbeta med att fungera som en god språklig modell för barnet. Som stöd för kommunikation och förståelse används mångsidigt olika metoder och verktyg, t.ex. bilder och tecken som stöd.

Förskolans beskrivning om hur barnens tidigare erfarenheter, kunskaper och intressen beaktas i planeringen av undervisningen och lärområdena: Skriv text här

4.4 Specifika frågor angående språk och kultur

Målsättningen med mångkulturell fostran i förskoleundervisningen är att öka förståelsen för andra kulturer och språk samt främja jämlikhet och rättvisa. Kvalitetsmässig mångkulturell och språklig fostran ger alla barn i gruppen färdigheter att fungera i en mångkulturell värld. Barnen blir bekanta med att se världen ur olika perspektiv samt att uppskatta och respektera mångfald.

Förskolan är en mångkulturell miljö där både barn och vuxna har olika bakgrund. Personalen närmar sig mångkulturalitet utgående från sin egen kultur. Därför är det viktigt att vara medveten om hur den egna bakgrunden och de egna kulturella värderingarna påverkar tänkandet och agerandet. Genom att vara medveten om sina egna värderingar ökar förståelsen för även andra kulturer. Också i det här fallet fungerar personalen som en förebild för barnet.

Personalen känner till vilka kulturer och religioner/åskådningar som finns representerade i barngruppen. Barnens olika bakgrunder tas tillvara i undervisningen. Med barnets diskuteras vårdnadshavare hur barnets egna modersmål stöds och hur barnets egen kultur uppmärksammas i förskoleundervisningen.

Barn oberoende av sin språkliga bakgrund ska ges förutsättningar att i en svenskspråkig miljö utveckla och förstärka sina svenska språkfärdigheter. De gemensamma språkdokumenterna stöder personalen i att definiera gruppens språkliga förutsättningar och planera undervisningen. Den språkliga miljön ska vara lyhörd för alla barns olika språkliga utgångspunkter. Språkmiljön är levande och varierande där många av barnen är två- eller flerspråkiga.

Barnen kommer i kontakt med olika språk dagligen och blir medvetna om att det finns olika språk i omvärlden, vilket ökar barnens medvetenhet om språk samt stärker utvecklingen av en språklig och kulturell identitet. Personalen inom förskoleundervisningen visar genom sitt agerande att barnets alla språk är värdefulla. I undervisningen ges akt på olika språk, i synnerhet de språk som talas i barngruppen och i närmiljön. Vårdnadshavare uppmuntras att konsekvent tala sitt eget modersmål med barnet.

I Esbo kan barn i förskoleundervisningen delta i det egna modersmålets undervisning i enlighet med fastställda principer.

5. Stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

5.1 Barnets rätt till stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

En inkluderande verksamhetskultur och kvalitativ förskoleundervisning utgör grunden för ordnande av stöd för barn inom förskoleundervisningen på svenska i Esbo. Varje barn ses som en viktig och aktiv del av gruppen och i förskoleundervisningen beaktas såväl barngruppens som varje enskilt barns styrkor, förutsättningar och behov. Varje barn har rätt till en trygg lärmiljö där hen kan lära sig, utvecklas och må bra samt få det stöd hen behöver. Genom planerliga undervisningsarrangemang och gruppsspecifika stödformer som utgår från gruppens behov och ges i rätt tid erbjuds varje barn möjlighet att vara delaktig i gruppen och delta i gruppens gemensamma verksamhet. Samtidigt förebyggs barnens eventuella behov av mera omfattande stöd i framtiden.

Barnet stöds i första hand i sin egen enhet och stödet ordnas som en del av den dagliga verksamheten med hjälp av olika flexibla arrangemang. Principerna för ordnandet av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisning i förskoleundervisningen på svenska i Esbo grundar sig på ett flexibelt sätt att utnyttja tillgängliga resurser utgående från barnens behov och med beaktande av barnens bästa.

Ansvarsfördelning vid ordnande av stöd

Ledaren ansvarar för att leda strukturerna och helheten för stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen i sin egen enhet. Ledaren leder arbetet med planering, genomförande, uppföljning, bedömning och utveckling av undervisningsarrangemang som stödjer förutsättningarna för lärande samt leder den pedagogiska verksamheten och ansvarar för att förskolans resurser fördelas ändamålsenligt. Ledaren stöder personalen i genomförande av den pedagogiska verksamheten och i bedömningen och utvärderingen av stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen samt ser till att personalen har den kompetens som krävs.

Personalen inom förskoleundervisningen är barnets viktigaste stöd i förskolan och ansvarar för att möjliggöra att varje barn kan delta i förskoleundervisningen utgående från sina förutsättningar. Observation och dokumentation av gruppens och varje enskilt barns utveckling, lärande och välbefinnande ligger som grund för planering, förverkligande och utvärdering av förskoleundervisningen. Genom pedagogisk sakkunskap och mångsidigt samarbete kan personalen planera undervisning och sådana undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande som beaktar hela gruppens styrkor, förutsättningar och behov. Samtidigt har de möjlighet att upptäcka eventuella behov av stöd i gruppen och hos enskilda barn. Hela personalen deltar i enlighet med sin arbetsbild och kompetens i bedömning och kartläggning av barngruppens och enskilda barns eventuella behov av stöd. En konsultativ speciallärare besöker enheterna vid behov

och bidrar med sin specialpedagogiska kompetens vid planering och genomförande av verksamheten samt ordnande av stöd. Bedömning av barnets behov av barnspecifikt stöd görs alltid i samarbete med en konsultativ speciallärare och vid behov även med andra sakkunniga..

Ordnande av stöd inom den kompletterande småbarnspedagogiken

Om barnet deltar i kompletterande småbarnspedagogik och är i behov av stöd ges stödet här inom ramen för allmänt, intensifierat eller särskilt stöd. Barnets stöd under dagen planeras ändå alltid som en helhet med barnets bästa i beaktande. I Esbo på svenska ordnas kompletterande småbarnspedagogik huvudsakligen i samma grupp som förskoleundervisningen, och i huvudsak även med samma personal. Detta möjliggör kontinuitet i hur barnets stöd planeras och genomförs under dagen. I Esbo ingår barnets plan för småbarnspedagogik i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen om barnet deltar i kompletterande småbarnspedagogik. Barnets eventuella stödbehov samt genomförande och utvärderingen av stödet i den kompletterande småbarnspedagogiken dokumenteras således i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen.

Stöd vid övergångarna och överförande av information gällande stöd

Fungerande rutinerna för informationsöverföring gällande barnets stöd vid övergångarna är centrala för att skapa kontinuitet i det stöd barnet får.

Vid överföring av information till barnets nya förskola/skola gällande stöd följs Esbos gemensamma anvisningar för dataöverföring. Information som är nödvändig för att anordna undervisningen får alltid föras över till den nya gruppen/skolan. Med tanke på samarbetet och förtroendet mellan parterna är målet att ändå att handla i samförstånd med vårdnadshavarna. Ledaren ansvarar för informationsöverföringen vid övergångarna.

Vid behov, och med vårdnadshavarnas tillstånd, kan ett överlåtelsemöte mellan personalen i barnets nuvarande och nya grupp/skola ordnas då barnet byter förskolegrupp/enhet eller flyttar till den grundläggande utbildningen. Vid överlåtelsemöten som gäller ett barn i behov av stöd deltar vårdnadshavare och vid behov en speciallärare inom småbarnspedagogik och andra sakkunniga.

I vår förskola har vi följande strukturer gällande stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen: Skriv text här

I vår förskola har vi följande tillvägagångssätt gällande stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen: Skriv text här

I vår förskola har vi följande arbets- och ansvarsfördelning gällande stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen: Skriv text här

I vår förskola har vi följande rutiner vid övergångarna gällande barn som är i behov av stöd: Skriv text här

5.2 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande och gruppsspecifika stödformer

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande

I förskoleundervisningen i Esbo är undervisningsarrangemang som stödjer förutsättningarna för lärande en central del av förskolans verksamhetskultur och en del av all verksamhet i förskoleundervisningen. Ledaren leder arbetet med planering, genomförande, uppföljning, bedömning och utveckling av undervisningsarrangemangen i sin enhet. Ledaren ansvarar även för att indelningen i barngrupp görs på ett pedagogiskt ändamålsenligt sätt med beaktande av barnens bästa.

Personalen inom förskoleundervisningen ansvarar tillsammans för att planera, genomföra och utvärdera undervisningsarrangemang som stöder hela gruppens och varje barns utveckling, lärande och deltagande i förskoleundervisningen. Mångsidiga och flexibla pedagogiska arrangemang möjliggör att personalen kan omforma och anpassa den dagliga verksamheten och pedagogiken i enlighet med gruppens och enskilda barns styrkor, intressen och behov. Genom ändamålsenliga pedagogiska arrangemang garanteras varje barns deltagande i gruppen, känsla av delaktighet och upplevelse av att lyckas i lärandet och som medlem i gruppen.

Inom den egna förskolegruppen bildar personalen flexibelt mindre grupper utgående från gruppens behov och verksamhetens syfte. Den personal som finns tillgänglig i enheten utnyttjas flexibelt utgående från behovet. Undervisningen differentieras för att säkerställa att varje barn får lämpliga utmaningar och möjligheter att lyckas. Lärmiljöerna planeras och omformas så att hela

gruppens lärande, utveckling och välbefinnande främjas och så att varje barn i gruppen kan vara delaktig i gruppen och delta i den gemensamma verksamheten.

I förskoleundervisningen på svenska i Esbo betonas språkmedveten pedagogik. Pedagogiska metoder som stöder och stimulerar språkutvecklingen används aktivt som en del av den allmänna verksamheten. Genom användning av språkmedvetna arbetssätt stöds varje barns språkliga utveckling oberoende av språklig bakgrund. Varje vuxen är en språklig modell för barnen. Sensitivt bemötande säkerställs bland annat genom metoder från positiv pedagogik.

En speciallärare kan genom konsultation och besök i enheten stöda personalen i att utveckla ändamålsenlig specialpedagogisk kompetens. Gemensamma möten där personalen bidrar med sin kompetens ger möjlighet att stärka hela personalens kunnande och utveckla gemensamma förfaringssätt i fråga om stöd. Ledaren ansvarar för att personalen har nödvändig kompetens gällande att upptäcka och möta eventuella behov av stöd i gruppen samt att planera och ordna sådana undervisningsarrangemang som beaktar gruppens behov.

Gruppspecifika stödformer

Gruppspecifika stödformer erbjuds systematiskt i alla förskolor i Esbo som en del av förskolans allmänna verksamhet och som ett tillägg till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande. De gruppsspecifika stödformerna (allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket och undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning) ordnas så att så många barn som möjligt drar nytta av dem. Personalen i förskoleundervisningen samarbetar vid planeringen, genomförandet och bedömningen av de gruppsspecifika stödformerna. I planeringen av gruppsspecifika stödformer kan även en konsultativ speciallärare vid behov konsulteras och bidra med sin specialpedagogiska kompetens.

Allmän stödundervisning ges om ett eller flera barn i gruppen tillfälligt behöver stöd för att aktivt kunna delta i gruppens gemensamma verksamhet. Vid allmän stödundervisning används olika pedagogiska och specialpedagogiska arbetssätt på ett mångsidigt och systematiskt sätt utgående från barnens behov. Stödundervisningen ges som en punktinsats i huvudsak i samband med den allmänna undervisningen.

Stödundervisning i undervisningsspråket ges om personalen upplever att användning av språkmedvetna arbetssätt inte räcker till för att stödja barnens förutsättningar att delta i förskoleundervisningen. Stödundervisningen ges vid behov oberoende av barnets modersmål. Vid stödundervisning i undervisningsspråket används pedagogiska metoder och material som stöder språkutvecklingen på ett aktivt och systematiskt sätt utgående från barnets eller barnens behov. Stödundervisningen genomförs i huvudsak i samband med den allmänna undervisningen.

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning ges i

förskoleundervisningen på svenska i Esbo av en konsultativ speciallärare inom småbarnspedagogik som besöker förskolegrupperna. Undervisningen ges i huvudsak som samundervisning mellan specialläraren och personalen i förskoleundervisningen och kan ges till hela gruppen eller flexibelt i mindre grupper. Speciallärarens roll betonas särskilt vid planering av undervisningen och hen bidrar här med sin specialpedagogiska kompetens. Genom speciallärarens besök i enheterna och aktiva deltagande i undervisningen ges alla barn i gruppen möjlighet att ta del av specialpedagogiska arbetssätt och metoder. Genom att observera och undervisa tillsammans med specialläraren ges personalen i förskolan samtidigt förutsättningar att utveckla sin egen kompetens.

En central del av speciallärarens roll är att ge konsultation till förskoleundervisningens personal i frågor som gäller undervisning eller barn. Konsultativt arbete inom förskoleundervisningen handlar om att stödja och stärka personalens kompetens genom reflekterande samtal och handledning. I samarbete med den konsultativa specialläraren får personalen möjlighet att reflektera över utmaningar, utveckla nya arbetssätt och skapa lösningar som främjar barnets lärande och välbefinnande. Fokus ligger på samarbete och ett lösningsorienterat arbetssätt, där expertis och erfarenheter delas för att skapa en mer inkluderande och stödjande lärmiljö.

Processer för anordnandet och planering av stöd för lärande och delaktighet i förskoleundervisningen beskrivs närmare i Handboken för ordnande av stöd inom småbarnspedagogen och förskoleundervisningen.

I vår förskola planeras, genomförs och utvärderas de gruppspecifika stödformerna på följande sätt: Skriv text här

5.3 Barnspecifika stödåtgärder och ordnande av sådana

Om lärarna inom förskoleundervisning bedömer att gruppspecifika stödformer inte är tillräckliga för att stöda barnets lärande eller deltagande i förskoleundervisningen inleds bedömningen av barnets behov av barnspecifika stödåtgärder. Inledningsvis granskas och utvärderas tillräckligheten och genomförande av de gruppspecifika stödformer som ordnats och hur väl dessa beaktat barnets behov som en del av gruppen. Därutöver beaktas även hur de undervisningsarrangemang som stöder förutsättningar för lärande har planerats och genomförts i barnets grupp.

I Esbo görs bedömningen av behovet och planeringen av barnspecifika stödåtgärder av läraren inom förskoleundervisning tillsammans med en konsultativ speciallärare inom småbarnspedagogik. Om bedömningen av barnets behov av stöd förutsätter yrkesövergripande kompetens kan elevvårdstjänsternas personal eller andra yrkesutbildade personer inom social-

och hälsovården involveras. Bedömningen av behovet och planeringen av genomförande av barnspecifikt stöd dokumenteras i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen. Planen för genomförande av stödet utarbetas i samarbete med barnet och vårdnadshavaren.

Undervisningschefen fattar beslut om barnspecifika stödåtgärder på basis av bedömningen och det som dokumenterats gällande stödet i planen för barnets lärande i förskoleundervisningen. Barnet och vårdnadshavaren ska höras innan beslutet fattas. Förvaltningsbeslutet gäller tills vidare.

i Esbo ges barnspecifika stödåtgärder i första hand i barnets egen enhet och som en del av den dagliga undervisningen. En konsultativ speciallärare inom småbarnspedagogik deltar i planeringen och genomförande av stödet. Barnets bästa beaktas alltid vid planering och genomförande av stödet. Ifall det inte är möjligt att ordna tillräckligt stöd för barnet i barnets egen enhet kan det utredas om barnets stödbehov bättre kan mötas i en smågrupp där undervisningen ges av en speciallärare på heltid. I förskoleundervisningen på svenska i Esbo ges sådan smågruppsundervisning i Finno förskola.

För att garantera att barnet får stöd i enlighet med sina behov är det viktigt att stödet och dess effekt kontinuerligt följs upp och utvärderas. Detta görs minst en gång per år eller ifall barnets stödbehov ändras eller då det sker ändringar i lärmiljön. Vid utvärderingen granskas barnets behov av stöd, hur stödet genomförs, effekten av de nuvarande stödåtgärderna samt hur väl stödet räcker till för att möta barnets behov. På basen av utvärderingen görs nödvändiga förändringar i undervisningen och barnets stöd, t.ex. övergång till en annan barnspecifik stödåtgärd eller avslutande av stödet. Om stödåtgärderna ändras eller om det tidigare beslutet på annat sätt inte längre gäller tas ett nytt beslut om stöd. Övriga ändringar görs i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen. Ledaren för enheten ansvarar för att säkerställa att barnets behov av stöd samt effekterna av stödet följs upp och utvärderas vid behov. Vårdnadshavarna görs delaktiga i utvärderingen av stödet. En konsultativ speciallärare inom småbarnspedagogik, och eventuella andra sakkunniga, deltar i den utsträckning det behövs.

När barnet flyttar över till den grundläggande utbildningen alternativt byter förskolegrupp/enhet ansvarar ledaren för att nödvändig information för att anordna undervisningen överförs till den nya gruppen/enheten/skolan. Därför är det viktigt att den senaste utvärderingen av barnets stödbehov och effekten av stödet dokumenteras tydligt i planen för barnets lärande i förskoleundervisningen. Informationsöverföringen görs i enlighet med stadens gemensamma anvisningar om dataöverföring.

Processer för anordnandet och planering av stöd för lärande och delaktighet i förskoleundervisningen beskrivs närmare i Handboken för ordnande av stöd inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

5.4 Samarbete i samband med stöd för lärande och deltagande i förskoleundervisningen

5.4.1 Samarbete med vårdnadshavaren och barnet

Samarbetet med vårdnadshavarna spelar en viktig roll inom förskoleundervisningen och vikten av samarbete ökar om barnet är i behov av barnspecifikt stöd. Barnets stöd bör vara förankrat både i förskoleundervisningen och i hemmet så att barnets viktigaste omgivningar stöder varandra i barnets utveckling. Personalen meddelar vårdnadshavarna genast då ett behov av barnspecifikt stöd uppstår. Personalen samarbetar med barnets vårdnadshavare då behovet av barnspecifikt stöd kartläggs samt då stödet planeras, genomförs och utvärderas. Personalen ansvarar för att upprätthålla en kontinuerlig dialog med vårdnadshavarna kring barnets stöd. Kommunikationen sker i form av daglig kontakt och vid samtal kring plan för barnets lärande i förskoleundervisningen. Vårdnadshavare får även skriftlig information om stödmöjligheter inom förskoleundervisningen och om sin egen roll i stödprocessen. De ska även ges tillräcklig information om till exempel hur barnets ärenden behandlas, hur uppgifter fås och lämnas ut samt om sekretessrelaterade frågor. Vårdnadshavare ska få möjlighet att ge sin syn på hur stödet genomförs.

Barnet görs delaktig i processen på ett för hen lämpligt sätt utgående från ålder och utvecklingsnivå. Målet är att handla i samförstånd med barnet och vårdnadshavare.

5.4.2 Yrkes- och sektorsövergripande samarbete

Om bedömningen av barnets behov av stöd förutsätter yrkesövergripande kompetens kan elevvårdstjänsternas personal eller andra yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården involveras. I Esbo finns en styrgrupp för elevvård, med representanter från alla enheter inom sektorn för tillväxt och lärande samt elevvårdstjänsterna i Västra Nylands välfärdsområde. I handboken för ordnande av stöd i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen beskrivs samarbetet med yrkesverksamma inom elevvårdstjänster och andra aktörer inom sektorsövergripande samarbete gällande ordnande av stöd samt principerna för dess utveckling. I handboken beskrivs även elevvårdspersonalens arbetsbeskrivningar gällande stöd. Stöd inom individuell elevvård grundar sig på frivillighet och förutsätter vårdnadshavarens samtycke.

I vår förskola samarbetar vi med vårdnadshavarna i samband med ordnande av stöd på följande sätt: Skriv text här

I vår förskola ordnas det yrkes- och sektorsövergripande samarbetet i samband med ordnande av stöd på följande sätt: Skriv text här

5.5 Avvikande ordnande av förskoleundervisning på grund av barnets stödbehov eller hälsotillstånd

5.5.1 Förlängd och tidigarelagd läroplikt

Beslut om förlängd läroplikt (t.o.m. 31 juli 2026) / tidigarelagd läroplikt (fr.o.m. 1 augusti 2026) fattas av undervisningschefen.

För barn som har beslut om förlängd läroplikt ordnas förskoleundervisningen i enlighet med den plan som gjorts upp individuellt för barnet samt det beslut om stöd som fattats för barnet. Ifall barnet deltar i förskoleundervisning det år barnet fyller fem år anordnas detta huvudsakligen i en grupp inom småbarnspedagogiken. Förskoleundervisningen ordnas alltid i enlighet med läroplanen för förskoleundervisningen.

5.5.2 Sjukhusundervisning och konsulterande sjukhusundervisning

För esbobarn som är patienter på sjukhuset inom den specialiserade sjukvården planeras och ordnas förskoleundervisningen utgående från barnets mående, och med beaktande av barnets bästa, av vårdteamet på sjukhuset i samarbete med personalen i barnet egen förskoleenhet samt med barnets vårdnadshavare. Ett barn i sjukhusundervisningen kan få barnspecifika stödåtgärder som definieras i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen. För barn som har en HUS öppen-vårdkontakt anordnas förskoleundervisningen i barnets egen förskoleenhet eller i en smågrupp där undervisningen ges av en speciallärare på heltid i Finno förskola.

Vid behov av konsulterade sjukhusundervisning i Esbo samarbetar de konsultativa speciallärarna inom småbarnspedagogik för att hitta den bästa sakkunskapen för den aktuella situationen.

Om ett barn från någon annan kommun är patienter på sjukhuset inom den specialiserade sjukvården i Esbo planeras förskoleundervisningen från fall till fall utgående från barnets behov och anordnas enligt planen. Om någon annan kommun inom Jorvs sjukhusområde har behov av konsulterande sjukhusundervisning inom förskoleundervisningen på svenska ges detta av den biträdande ledaren i Finno daghem och förskola.

Processer för anordnandet av sjukhusundervisning beskrivs närmare i Handboken för ordnande av stöd inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

5.5.4 Avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på grund av barnets hälsotillstånd

I förskoleundervisningen på svenska i Esbo fattar undervisningschefen beslut om avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning på basen av vårdnadshavarnas ansökan och det expertutlånade som fogas till ansökan. I Esbo används en gemensam ansökningsblankett för ansökan om avvikande ordnande av barnets förskoleundervisning. Hur barnets förskoleundervisning ordnas antecknas i plan för barnets lärande i förskoleundervisningen.

5.5.5 Inledande av den grundläggande utbildningen senare

I förskoleundervisningen på svenska i Esbo fattar undervisningschefen beslut om inledande av en den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet på basen av vårdnadshavarnas ansökan och det expertutlånade som fogas till ansökan. I Esbo används en gemensam ansökningsblankett för ansökan om att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än föreskrivet.

6. ELEVVÅRD

I Esbo stad används en gemensam elev-och studerandevårdsplan med tillhörande bilagor för småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. I Esbo finns därtill en styrgrupp för elevvård, med representanter från alla enheter inom sektorn för tillväxt och lärande samt elevvårdstjänsterna i Västra Nylands välfärdsområde.